MOBILITEITSALLIANTIE

Den Haag, 11 april 2022

Betreft: handreiking Mobiliteitsalliantie aan formerende partijen G40

Geachte onderhandelaars,

De onderhandelingen over een nieuw collegeakkoord voor uw gemeente zijn begonnen. U staat voor grote opgaven, zoals de woningbouwopgave, een gemeentelijke aanpak voor klimaat en energie en de vraag hoe mensen op een betaalbare manier kunnen blijven meedoen met het maatschappelijke leven. Specifiek in het fysieke domein hebt u te maken met ruimte die schaarser wordt. Daarmee wordt het steeds complexer om prettig wonen, werken, recreëren en goede bereikbaarheid met elkaar te combineren. Dat vraagt om doordachte en gedurfde keuzes. Als Mobiliteitsalliantie hebben wij daarvoor een aantal uitgangspunten geformuleerd.

In aanloop naar de gemeenteraadsverkiezingen stuurden wij een handreiking met negen concrete suggesties naar de grotere partijen van de gemeenteraden in de G40. Het doet ons genoegen de licht geactualiseerde handreiking nog een keer onder uw de aandacht te brengen, vergezeld van onze eerdere inzet voor het Regeerakkoord.

Groene, flexibele en veilige mobiliteit

De Mobiliteitsalliantie staat voor groene, flexibele en veilige mobiliteit. We zetten in op een mobiliteitssysteem waarin reizigers meer keuzevrijheid krijgen en het makkelijker is om eenvoudig en naar behoefte van vervoermiddel te wisselen. Dat betekent dat het van belang is om zowel fysiek als digitaal makkelijk vervoermiddelen te kunnen combineren. Fysiek door hubs waar openbaar vervoer, auto, fiets en deelvervoer naadloos op elkaar aansluiten en waar goederen efficiënt worden doorgeleid. En digitaal door plannen, boeken en betalen van verschillende vervoermiddelen via een mobiel apparaat zo eenvoudig mogelijk te maken.

Flexibiliteit vraagt daarnaast om blijvende inzet van onderwijsinstellingen en werkgevers in uw gemeente. Na corona wil niemand terug naar een wereld waarin mensen van negen tot vijf op kantoor zitten en op de heen- en terugreis te maken krijgen met grote drukte in het openbaar vervoer of met file op de autoweg. Het faciliteren van flexibele werk- en onderwijstijden en thuiswerkmogelijkheden is anno 2022 niet meer weg te denken. Daar ligt ook een rol voor u als gemeente, als voorbeeld en aanjager.

Ook bij de verduurzaming van mobiliteit speelt u als gemeente een belangrijke rol. Investeren in openbaar vervoer, fiets, elektrische auto's, deelvervoer en lopen draagt daaraan bij. Hoe meer mensen voor deze vervoermiddelen kiezen, hoe schoner het vervoer. In de toekomst zullen ook steeds meer bestel- en vrachtwagens zero-emissie zijn. Daar kunt u als gemeente aan bijdragen door deze transitie te bevorderen. Denk daarbij onder meer aan het investeren in tank- en laadinfrastructuur en zero-emissie stadsdistributie.

Tot slot vragen wij uw aandacht voor de fysieke infrastructuur. Het Rijk heeft structureel € 1,25 miljard extra per jaar vrijgemaakt voor het beheer en onderhoud van onze autowegen, spoorwegen, bruggen en sluizen. Maar ook op gemeentelijk en provinciaal niveau is het een aandachtspunt, want niemand zit te wachten op een toename van ongeplande spoedreparaties of verouderde en onveilige infrastructuur. Ook op het gebied van verkeersveiligheid kunnen gemeenten gerichte interventies doen. Denk daarbij aan investeren in veilige (fiets)infrastructuur en aandacht voor (innovatieve) verkeershandhaving. Een ander voorbeeld van een interventie in de verkeersveiligheid is een weloverwogen aanpassing van de maximumsnelheid binnen de bebouwde kom, die per locatie om een andere aanpak vraagt.

9-puntenplan voor formerende partijen in de G40

In de bijlagen vindt u ons 9-puntenplan voor G40-gemeenten en de eerdere inzet voor het Regeerakkoord. Wij wensen u alle goeds met het vormen van een college en het bouwen aan de mobiliteit van de toekomst. Mocht u vragen hebben en/of contact willen met een van de bij ons aangesloten organisaties in uw regio, neem dan gerust contact op met Olivier van Paasschen (ovanpaasschen@anwb.nl) of Rolf Harbers (rharbers@ret.nl). Vanuit de kennis en ervaring uit het veld en de gesprekken die we al hebben met het Rijk, denken we graag met u mee over uw dilemma's.

Met vriendelijke groet,

Dr. Steven van Eijck, voorzitter
Voorzitter Mobiliteitsalliantie
Voorzitter RAI Vereniging

Drs. Marjan Rintel
Vice-voorzitter Mobiliteitsalliantie
President-directeur NS

MOBILITEIT MAAKT HET MOGELIJK!

Negen suggesties voor een leefbare en bereikbare gemeente voor de G40

DE GEMEENTE VERANDERT

Als G40-gemeente zult u de komende jaren groeien in aantallen inwoners en bezoekers. Stedelijke verdichting biedt mogelijkheden voor nieuwe voorzieningen, woningen en bedrijvigheid en het brengt mensen letterlijk dichter bij elkaar. Maar de kansen gaan gepaard met forse investeringen en opgaven, zoals het vinden van geschikte woningbouwlocaties, bijdragen aan klimaat- en energievraagstukken en de zorg voor een gezonde en inclusieve gemeenschap. De collegeperiode die in 2022 start gaat daarom meer dan ooit over het maken van keuzes die toekomstvast zijn. Mobiliteit verbindt en is voorwaardenscheppend voor veel van de opgaven waar u voor staat. Mensen willen prettig wonen, voorzieningen in de nabijheid hebben, elkaar kunnen ontmoeten en recreëren. Mobiel zijn is de basis om mee te kunnen doen aan de samenleving. De Mobiliteitsalliantie doet u negen suggesties voor een florerende, inclusieve en bereikbare stad. Nu doen we dat op gemeentelijk niveau, eerder voorzagen we ook de de formerende partijen van het kabinet van onze visie en adviezen.

NEGEN SUGGESTIES

1. Houd de spreiding van mobiliteit vast

Niemand wil meer terug naar de situatie dat we allemaal om 8:30 op kantoor wilden zijn. En aan het einde van dag ook allemaal tegelijk naar huis reisden. Tijdens corona hebben we gezien dat spreiden mogelijk is. Dit kunnen we vasthouden! Geef als gemeente het goede voorbeeld als het gaat om flexibele werk- en openingstijden. En doe een beroep op de organisaties in uw stad (werkgevers, onderwijsinstellingen) om dit goede voorbeeld te volgen. Hiermee kunnen we de groei van mobiliteit beter beheersen en de toename van verkeer in de ochtend- en avondspitsen beperken. De mobiliteitsaanbieders in uw stad kunnen u helpen, bijvoorbeeld met het inzichtelijk maken van drukte en reismogelijkheden.

2. Zorg bij woningbouw voor passende mobiliteit

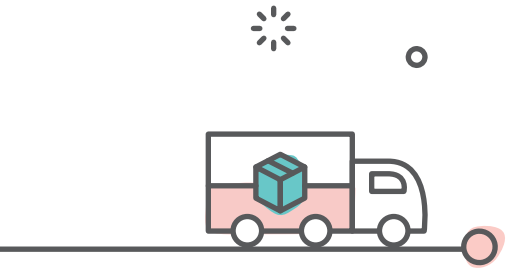
Voorkom dat er woningen worden gebouwd zonder dat duidelijk is hoe de mobiliteit met OV, auto en fiets georganiseerd wordt. Op korte en lange(re) termijn. Een mobiliteitstoets die direct deel uitmaakt van woningbouwopgaven kan hierin voorzien. Soms kan verdichting plaatsvinden langs OV-assen. Dit maakt functiemenging mogelijk en het stimuleert het gebruik van gezonde en schone vervoersvormen als lopen, fietsen en OV. Op andere plekken is het logisch om automobiliteit meer ruimte te geven. Neem in de toets ook goederenstromen mee en faciliteer dit met duidelijke logistieke routes, (flexibele) laad- en losplekken in woonwijken, multifunctionele pick-up points en pakketkluizen in woontorens. En zorg voor tijdelijke laad- en losplekken tijdens de bouw van nieuwe woningen/ woonwijken.

3. Investeer in verkeersveilige mobiliteit

Het aantal verkeersongevallen stijgt, vooral binnenstedelijk. Kies daarom voor verkeersveilige woonwijken en voor veilig ingerichte doorgaande wegen in de stad. Waar mogelijk kunt u verkeersstromen scheiden, waarbij het ontwerp van de straat de snelheid bepaalt en voertuigen worden ingedeeld naar massa. Een weginrichting die in woonwijken 30 km per uur ‘afdwingt’ kan het aantal ernstige letselongevallen met 25% reduceren. Geef in de drukke wijken meer ruimte aan lopen en fietsen. Hierdoor wordt het verkeer veiliger en de stad leefbaarder. Daarbij zal per locatie sprake zijn van een andere keuze, want het OV en de auto moeten op de doorgaande wegen wel voldoende ruimte en snelheid houden. Denk ook aan gerichte voorlichting en training aan ouderen die steeds meer en langer actief blijven in het verkeer, aan veilige bevoorradingsroutes en aan handhaving.

4. Investeer in mobiliteitshubs voor personen en goederen en zet in op MaaS

Investeer in hubs met ruime P+R-mogelijkheden aan de randen van de stad, hubs in wijken en buurten en -samen met andere overheden- hubs buiten de stad. Op hubs kan makkelijk worden overgestapt op OV en deelmobiliteit of kan de reis worden gestart. Door dit te combineren met het stimuleren van innovaties zoals MaaS (Mobility as a Service) krijgen mensen meer keuzemogelijkheden en worden ze flexibeler in hun reis. Hubs hebben, naast de overstap- of overslagfunctie, ook een aantrekkende werking door vraag en aanbod van andere functies en voorzieningen (zoals pick-up punten voor pakketjes, boodschappen en werk- en ontmoetingsplekken). Voor goederenhubs geldt dat er fysieke ruimte nodig is voor zowel de overslagfunctie als voor de aan- en afvoerroutes. Niet alleen voor winkels en goederen, maar ook voor bouwlogistiek. Daarnaast zijn voor bijna alle hubs tank- en laadvoorzieningen nodig voor (toekomstige) nul-emissievoertuigen.

5. Mobiliteit is voor iedereen

Toegang tot mobiliteit is een voorwaarde om mee te doen aan de samenleving. De gemeente kan helpen om deze toegang voor iedere inwoner te bieden, door samen met aanbieders van mobiliteit passende producten en diensten te bieden. In verschillende steden in Nederland wordt hier steeds meer ervaring mee opgedaan. Denk bijvoorbeeld aan het tegen gereduceerd tarief gebruik laten maken van het OV door mensen met een kleinere portemonnee. Of aan het organiseren van meerijddiensten voor mensen zonder eigen vervoer. En denk ook aan de instandhouding van zorgvervoer en taxi's.

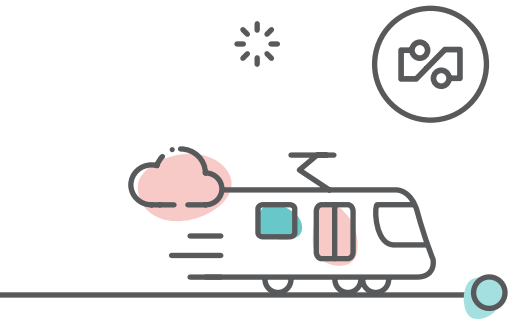
6. Benut de ontwikkeling naar nul-emissie vervoer

De gemeente kan de huidige ontwikkeling naar emissievrij vervoer actief benutten door ruimte te maken en te investeren in tank- en laadinfrastructuur voor personen- en goederenvervoer. Daarbij kan ook worden gedacht aan mogelijkheden om vanuit voertuigen (bijvoorbeeld via hubs) energie terug te leveren aan het net. De gemeente kan nul-emissies ook stimuleren in haar eigen bedrijfsvoering en in de samenwerking met contractpartners. Denk aan het opzetten van een 'nul-emissie'- businesscase voor bijvoorbeeld doelgroepenvervoer. Daarnaast wordt de bevoorrading in de stad steeds meer ruimte-efficiënt, stil en emissievrij. In meerdere gemeentes gaat dit samen met nul-emissie bevoorradingszones en een verschuiving naar kleinschalige schonere distributiemiddelen. Wij ondersteunen deze ontwikkeling, mits ruim van tevoren duidelijk wordt wat de contouren van de zone zijn, er in de markt voldoende schone voertuigen beschikbaar zijn en er voor de ondernemers een haalbare businesscase ontstaat. In de overgangsperiode kunt u schone bevoorrading stimuleren door nul-emissie voertuigen privileges te geven (maak het zichtbaar op straat!), bijvoorbeeld door medegebruik van busbanen toe te staan of door het bieden van ruimere venstertijden.

7. Maak gebruik van nieuwe technieken voor een optimaal verkeersmanagement

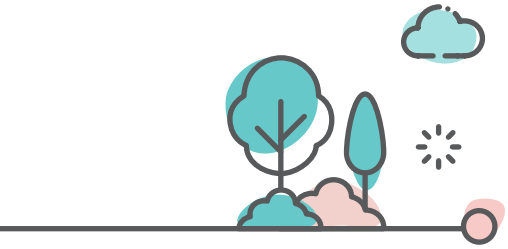
De afgelopen jaren is er al veel geïnvesteerd in slimmer verkeersmanagement. Het is goed als dit verder wordt ontwikkeld, op basis van real-time en multimodale data. Daarbij wordt de techniek van intelligente verkeerslichten en in voertuigen benut, maar ook de connectiviteit met de omgeving. Hierdoor kan de capaciteit van het wegennet beter worden gebruikt. Idealiter werken gemeenten hiertoe samen op regionaal niveau.

8. Ga in gesprek over het OV van de toekomst.

Openbaar vervoer, collectief personenvervoer, fiets en andere tweewielers bieden antwoord op de schaarse ruimte in de drukke gebieden en wijken. Tijdens de piekmomenten is het efficiënt, hoogfrequent en comfortabel vervoeren van grote aantallen reizigers cruciaal. Het OV van de toekomst kan ook meer in samenhang worden bezien met doelgroepenvervoer, taxivervoer, deelmobiliteit en de fiets, zodat het steeds aantrekkelijker wordt om vervoermiddelen te combineren. Tegelijkertijd staat de bekostiging van het OV en het doelgroepenvervoer al jaren onder druk. Ook als u hier zelf niet voor verantwoordelijk bent, kunt u het gesprek met de provinciale of landelijke overheid hierover aangaan. Met daarin oog voor het doorstaan van de coronacrisis, structureel hogere budgetten voor beheer en onderhoud en een nieuwe kijk op het OV, waarin investeren in de extra capaciteit in en rond groeikernen samengaan met innovaties. Het Rijk heeft inmiddels 7,5 miljard euro gereserveerd voor de ontsluiting van deze groeikernen. Besteed daarbij ook aandacht aan de gouden combinatie OV en fiets (stallingen) en zorg voor veilige en comfortabele routes.

9. Investeer in beheer & onderhoud en in een aantrekkelijke openbare ruimte

Op het noodzakelijke beheer en onderhoud van lokale wegen, fietspaden en bruggen kan niet langer worden bezuinigd. Integendeel: door de opgelopen achterstanden én de grote renovatie- en vervangingsopgave die eraan komt, zijn er meer middelen nodig vanuit Rijk, stad en regio. Op veel plekken is er al te lang sprake van uitstel met mogelijk onveilige situaties tot gevolg. De Alliantie is er blij mee dat het Rijk 1,25 miljard euro per jaar heeft gereserveerd voor deze opgave. Bovendien kunnen de werkzaamheden die dit vraagt, worden benut om een begin te maken met de structurele veranderingen die nodig zijn. Denk daarbij ook aan een aantrekkelijke inrichting van de openbare ruimte, inclusief goede looproutes, fietspaden en aanrijroutes naar OV-stations. Deze verlagen de drempel om te wandelen, de fiets te pakken of met het OV te gaan.

Tot slot

Mobiliteit maakt dat organisaties en mensen kunnen doen waar ze goed in zijn en draagt in hoge mate bij aan woongenot en leefplezier. Met onze negen suggesties bereidt u uw gemeente voor op een gezonde, inclusieve toekomst, waarin economische bloei samengaat met een leefbare stad.

DE MOBILITEITSALLIANTIE

De Mobiliteitsalliantie is een uniek samenwerkingsverband van inmiddels 25 partijen, opgericht om ervoor te zorgen dat de bewegingsvrijheid van Nederland ook in de toekomst behouden blijft. Dit vraagt om een verandering naar een nieuw, slimmer mobiliteitssysteem waarin zowel de reiziger als de ondernemer flexibel kan reizen.

De partners zijn:

ANWB
Arriva
Bouwend Nederland
BOVAG
EBS
FEHAC
Fietsersbond
GVB
HTM
Keolis
KNAC
Koninklijk Nederlands Vervoer
MKB-Infra
NKC
NS
OV-NL
Qbuzz
Rai Vereniging
RET
Rover
Schiphol
Transdev
Transport & Logistiek Nederland
Vereniging Zakelijke Rijders
VNA

www.mobiliteitsalliantie.nl

Voor contact met de Mobiliteitsalliantie kunt u contact opnemen met:

Rolf Harbers
rharbers@ret.nl

Olivier van Paaschen
ovanpaasschen@anwb.nl

ONS VOORSTEL VOOR DE MOBILITEITS-PASSAGE IN HET NIEUWE REGEERAKKOORD

MOBILITEITSALLIANTIE

MOBILITEIT MAAKT GROTE MAATSCHAPPELIJKE OPGAVEN MOGELIJK

Ons land staat voor grote uitdagingen: een woningbouwopgave van meer dan 1 miljoen, de klimaatopgave, het versterken van economie en verdienvermogen, kansen om mee te doen voor iedereen. En we snakken ernaar om onze bewegingsvrijheid terug te krijgen: om straks weer op weg te kunnen naar vrienden, familie, werk, sport en recreatie. Mobiliteit is hiervoor onmisbaar.

De ongekende toename van het aantal woningen, de helft in de Randstad en de helft daarbuiten, vraagt om mobiliteit die meegroeit. De noodzaak om structureel economisch te blijven groeien, vraagt om goede bereikbaarheid en ongehinderde goederenstromen. Maar ook om kennis en kunde die bij elkaar komt en om een aantrekkelijk vestigingsklimaat. In een gezonde samenleving kunnen mensen maatschappelijk meedoen en zich voortbewegen zonder het klimaat onnodig te belasten. Mobiliteit maakt dat mogelijk.

Nederlanders krijgen meer bewegingsvrijheid en keuzemogelijkheden om zich te verplaatsen. Om dat voor elkaar te krijgen, gaan we vervoerstromen spreiden en beter koppelen. Ook breiden we de capaciteit van de infrastructuur uit. Slim gebruik van bestaande infrastructuur en aanleg van nieuwe gaan zo hand in hand. Het structurele budgettekort voor onderhoud en renovatie wordt bovendien met prioriteit aangepakt. Ook zorgt het kabinet voor voldoende stikstofruimte om deze plannen uit te voeren en de woningbouwopgave te realiseren.

Om dit mogelijk te maken, zorgt het kabinet voor een investering van 3 miljard euro per jaar extra in mobiliteit tot 2040. Het is tijd een been bij te trekken én vooruit te investeren nadat de budgetten de afgelopen tien jaar steeds verder zijn afgeknepen. Nederland zit in de Europese middenmoot in percentage van het BBP dat naar mobiliteit gaat. We scoren lager dan Bulgarije en Polen. Dat moet anders, want we willen onze voorsprong op het gebied van mobiliteit behouden.

7 MAATREGELEN OM REIZIGERS EN VERVOERDERS BETER TE BEDIENEN

1 Flexibelere werk-, school- en reistijden. Door corona gaan we flexibel om met werk-, school- en reistijden en zien we dat het anders kan. Hierover komen structurele afspraken per regio. Overheden, werkgevers, werknemers en onderwijsinstellingen maken deze gezamenlijk. Daarbij maken ze gebruik van de ervaring die door de partijen uit de Mobiliteitsalliantie is opgedaan met dit soort afspraken. Ook de mogelijkheden die de mobiliteitssector al biedt om drukte inzichtelijk te maken en reisopties voor gebruikers te verbreden, worden benut. Zo voorkomen we een terugkeer naar de hyperspits.

2 Openbaar vervoer, fiets en andere tweewielers bieden antwoord op de schaarse ruimte en toenemende dichtheid in grootstedelijk gebied. Ook verbeteren ze de luchtkwaliteit. Daarom maken we een schaalsprong in de fiets- en OV-infrastructuur conform het Nationaal Toekomstbeeld Fiets en het Toekomstbeeld OV. OV-verbindingen naar de landsdelen en het buitenland krijgen een upgrade om woningbouw in de regio te bevorderen en duurzaam internationaal reizen een impuls te geven.

3 Knelpunten in het weggennetwerk pakken we aan om de doorstroming en handelsverbindingen met buurlanden te verbeteren. Maar ook om reizigers de mogelijkheid te bieden om zich tussen de landsdelen ongehinderd met de auto te verplaatsen. Het kabinet zet zich samen met het veld in om de uitrol van laadinfrastructuur voor zero emissie voertuigen te versnellen.

4 We investeren in hubs voor personen- en goederenvervoer om bestaande infrastructuur beter te benutten en het comfort voor reizigers en vervoerders te verhogen. De komst en verbetering van hubs in de centra van steden en dorpen, aan de randen van steden en dorpen en als schakel tussen landsdelen maakt switchen tussen vervoermiddelen makkelijker en comfortabeler.

5 Verkeersveiligheid is een nationale prioriteit. Het aantal verkeersslachtoffers neemt toe, terwijl de ambitie tegengesteld is. Alleen met aanvullende maatregelen in veilige infrastructuur, veilige voertuigen en veilig gedrag is het doel van nul verkeersdoden in 2050 haalbaar. We trekken minimaal 300 miljoen extra per jaar uit om de plannen van de Verkeersveiligheidscoalitie verder op te pakken, naast de ambities uit het Strategisch Plan Verkeersveiligheid.

6 Betalen naar gebruik wordt zo snel mogelijk ingevoerd, zodat reizigers meer keuzevrijheid krijgen om afhankelijk van moment, gebiedstype en persoonlijke voorkeur hun vervoermiddel te kiezen.

7 Mobility as a Service verknoopt vervoersstromen eenvoudig voor eindgebruikers. Zij kunnen zo op basis van persoonlijke wensen een reis met meerdere vervoermiddelen plannen, boeken en betalen. Er komt een geïntegreerd mobiliteitssysteem met open standaarden, een MaaS-afsprakenstelsel en financiële ondersteuning voor marktpartijen om te investeren in de digitale transitie.

Het kabinet werkt deze zaken in het eerste halfjaar samen met de Mobiliteitsalliantie en andere maatschappelijke partners uit en verankert ze in een breed gedragen Mobiliteitsakkoord.

EEN WETTELIJKE MOBILITEITSTOETS OM RUIMTELIJKE ORDENING INTEGRAAL TE BENADEREN

Tot slot: mobiliteit is een belangrijk onderdeel van onze ruimte. Om ruimtelijke plannen integraal te benaderen en bereikbaarheid vanaf het begin mee te nemen, passen we wet- en regelgeving aan. Een mobiliteitstoets maakt mobiliteit vroegtijdig onderdeel van ruimtelijke ordeningsplannen.

